

Piotr Moskała – Streszczenie pracy doktorskiej

Niniejsza praca została poświęcona prawnym aspektom zarządzania grupami spółek kapitałowych. Stanowi ona analizę podstawowych narzędzi prawnych z zakresu prawa spółek, jakie są lub mogą być wykorzystane do zintegrowanego zarządzania grupą spółek. Prowadzone rozważania obejmują również zagraniczne porządki prawne (w tym przede wszystkim prawo niemieckie i prawo włoskie), których doświadczenia mogą okazać się pomocne w interpretacji prawa polskiego.

W pierwszym rozdziale zostały omówione kwestie ogólne, pozwalające na wyznaczenie zakresu przedmiotowego pracy. Obejmuje to zdefiniowanie pojęć „zgrupowanie spółek” i „prawne instrumenty zarządzania”. Zostały w nim również zawarte uwagi dotyczące ekonomicznych celów tworzenia grup spółek oraz omówienie sposobów regulowania tego zjawiska w prawie spółek, w tym również w systemach prawa obcego.

Rozdział drugi pracy został poświęcony koncepcji interesu grupy spółek, stanowiącej instrument zarządzania zgrupowaniem o rosnącym znaczeniu w skali europejskiej. W pierwszej kolejności została przeanalizowana dopuszczalność stosowania tej koncepcji w świetle przyjmowanego w prawie polskim rozumienia pojęcia „interes spółki”. Przesądzenie stosowania koncepcji *shareholder value* w prawie polskim prowadzi do wniosku o możliwości elastycznej interpretacji interesu spółki w kierunku uwzględnienia w nim kontekstu funkcjonowania spółki w zgrupowaniu. Następnie zostały wyjaśnione przesłanki stosowania tej koncepcji, wśród których naczelne znaczenie ma kwestia skompensowania spółce ciężarów ponoszonych na rzecz zgrupowania. W kolejnym rozdziale omówiono natomiast praktyczne zastosowanie koncepcji interesu grupy spółek w odniesieniu do poszczególnych konstrukcji prawa spółek, takich jak reguły odpowiedzialności członków organów, ochrona majątku spółki czy dostęp do informacji o spółce.

W rozdziale czwartym poruszona została kwestia możliwości stosowania w prawie polskim instrumentów zarządzania grupą spółek wywodzących się z prawa niemieckiego, a więc wydawania wiążących poleceń spółce zależnej oraz przejęcia jej zysku przez spółkę dominującą. Przeprowadzona analiza prowadzi do wniosku o zasadniczej niedopuszczalności posługiwania się tymi instrumentami na podstawie umowy koncernowej, gdyż umowy takie nie mogą być skutecznie zawierane w prawie polskim. Jednakże konstrukcja wydawania wiążących poleceń może być elementem wewnętrznego systemu zarządzania spółką z o.o.,

zaś w ograniczonym zakresie (delimitowanym przez zakaz obejścia przepisów prawa spółek) obydwie instrumenty mogą stanowić element stosunku umownego między uczestnikami zgrupowania. W praktyce znaczenie mają również polecenia nieformalne, niemające waloru wiążącego.

Rozdział piąty został poświęcony empirycznemu zjawisku wdrażania przez spółki uczestniczące w zgrupowaniach instrumentów, które mają na celu zapewnienie funkcjonowania systemu zarządzania zgrupowaniem. Instrumenty te często stanowią treść tzw. kodeksów grup kapitałowych, choć występują również w umowach albo statutach uczestników zgrupowań lub w łączących je umowach. Najbardziej typowe spośród tych instrumentów, takie jak ustanawianie organów zgrupowań czy zapewnianie spółce dominującej szerszego dostępu do informacji o spółce zależnej, zostają następnie przeanalizowane z perspektywy ich dopuszczalności. Zastosowanie znajdują tu ogólne reguły kształtowania danego stosunku prawnego, do którego dany instrument został implementowany (stosunku spółki, stosunku umownego).

W rozdziale szóstym zostały przedstawione propozycje *de lege ferenda*. Wśród nich najistotniejszym jest postulat kodyfikacji działania w interesie zgrupowania, co powinno zapewnić większą pewność prawa w zakresie dopuszczalności stosowania tego instrumentu w prawie polskim. Pracę wieńczy rozdział siódmy, zawierający wnioski całej pracy.

Słowa kluczowe: spółki kapitałowe, grupa spółek, instrumenty zarządzania, interes spółki, interes grupy spółek, odpowiedzialność członków organów, ochrona majątku spółki, dostęp do informacji, umowy koncernowe, wiążące polecenia, przekazywanie zysku, kodeks grupy kapitałowej

